

Vyšší stupeň osmiletého gymnázia
Čtyřleté gymnázium

Charakteristika vyučovacího předmětu základy společenských věd

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Předmět **základy společenských věd** vychází ze vzdělávacího oboru **Občanský a společenskovědní základ**.

Předmět základy společenských věd je vyučován od prvního (kvinty) do čtvrtého ročníku (oktávy); v každém ročníku s **dotací dvě hodiny týdně**.

Výuka probíhá **v učebně D - Z - ON i v jiných učebnách**, je možno využívat i **specializovanou učebnu C**, která je vybavena multimediální interaktivní tabulí Smart Board.

Hlavní cíl předmětu je zaměřen na zvládnutí **základů společenskovědních disciplín** a následného chápání proměnlivosti jevů a idejí v závislosti na vývoji společnosti.

V rámci výuky si studenti osvojí základní vědomosti **z politologie, psychologie, sociologie, ekonomie, mezinárodních vztahů, světa práce, filozofie, etiky, religionistiky** a tyto poznatky jsou připraveni aplikovat v praxi - v občanském i profesním životě.

Předmět přispívá k tvorbě hodnotového systému, kdy je věnována pozornost upevňování pocitu odpovědnosti za sebe jako jednotlivce i jako člena určitého společenství, zároveň jsou respektovány základní principy demokracie a evropanství.

Studenti se učí reflektovat společenskou skutečnost, posuzovat různé přístupy k řešení problémů každodenní praxe a aplikovat poznatky do současnosti, rozvíjen je kritický způsob myšlení, praktické dovednosti a vědomí vlastní identity,

Významným cílem výuky je vést studenty k osvojení základních práv i povinností a uplatňování tolerantních postojů vůči menšinám a k odhalování rasistických, xenofobních a extremistických názorů a postojů v mezilidském styku. Podporovat vědomí jedinečnosti života, významu lidské důstojnosti a k úcty k výtvarům lidského ducha minulých generací i současnosti.

Osvojené vědomosti a dovednosti mohou žáci uplatnit a rozvíjet v dalších předmětech, zejména v dějepisu, geografii, biologii a v cizích jazycích.

V rámci tohoto předmětu jsou realizovány některé tematické okruhy průřezových témat **Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova, Multikulturní výchova** a **Mediální výchova**.

Do výuky je integrována vzdělávací oblast **Člověk a svět práce** a následující tematické okruhy vzdělávacího oboru **Výchova ke zdraví** : zdravý způsob života a péče o zdraví, vztahy mezi lidmi a formy soužití, změny v životě člověka a jejich reflexe, rizika ohrožující zdraví.

Vyučovací předmět: Základy společenských věd

**Ročník : kvinta + první ročník,
2 hodiny týdně, 66 hodin ročně**

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
Člověk jako jedinec ➤ objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnosti člověka	posoudí zvláštnosti lidského chování a jednání a poznatky aplikuje při komunikaci s lidmi zdravými i handicapovanými	Podstata lidské psychiky vědomí, psychické jevy	Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti (OSV) /hra – komunikace s handicapovanými/	
➤ porovnává osobnost v jednotlivých vývojových fázích života, vymezí, co každá etapa přináší do lidského života nového a jaké životní úkoly před člověka staví	uvede nejdůležitější znaky psychického a fyzického vývoje v jednotlivých etapách života využívá znalostí k vytvoření koncepce života a rozvíjení seberegulace	vývoj a formování osobnosti v jednotlivých etapách lidského života Osobnost člověka význam celoživotního učení a sebevýchovy	Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů (OSV) /kartotéka – ukázky lidí v jednotlivých etapách života/	Biologie
➤ vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává	osvojením vědomostí o psychický	Podstata lidské psychiky psychické procesy a	Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti Sociální	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat	h procesech - vnímání, představivosti, myšlení, paměti i psychických stavech – pozornosti, emocí analyzuje osobní úroveň, procesy a stavy rozvíjí při učení a komunikaci	stavy	komunikace (OSV) /testy úrovně psychických procesů/	
➤ porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro své studium s ohledem na vlastní psychické předpoklady, uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení	vytvoří si ideální výčet metod učení praktickými zkušenostmi i při absolvování rozmanitých technik uvede seznam typologií osobnosti se schopností zařadit sebe a dle projevů chování a jednání i jiné lidi ověří si	Psychologie v každodenním životě zásady duševní hygieny Osobnost člověka charakteristika osobnosti, její typologie	Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti Morálka všedního dne (OSV) /beseda – techniky učení/	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	v každodenním životě /ve škole i v soukromí/ důležitost dodržování zásad duševní hygieny			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace 	posouzením osobních předpokladů zaměřuje pozornost k profesní orientaci	Psychologie v každodenním životě rozhodování o životních otázkách Podstata lidské psychiky psychické vlastnosti	Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti (OSV) /testy schopností/	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ uplatňuje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi 	vybere některé způsoby řešení náročných životních situací a uvede seznam míst, kam se může člověk obrátit v případě nezvládnutí náročné životní situace	Psychologie v každodenním životě náročné životní situace systém psychologického poradenství	Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů Morálka všedního dne (OSV) /řešení náročných životních situací – modelové situace/	Biologie
Člověk ve společnosti <ul style="list-style-type: none"> ➤ uplatňuje společensky 	rozhoduje se pro adekvátní komunikaci	Společenská podstata člověka proces	Sociální komunikace (OSV)	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, ➤ případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem	se schopností aplikace v rozmanitých vztazích /formálních či neformálních/	socializace mezilidská komunikace problémy v mezilidských vztazích	/pexeso – neverbální komunikace/	
Trh práce a profesní volba ➤ kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace	s využitím zpracovaných testů posuzuje své možnosti osobnostní, schopnostní, zdravotní	Profesní volba práce jako seberealizace, hodnocení vlastních schopností, vzdělávání a příprava na volbu profese /profesní a vzdělávací nabídka/		
Zdravý způsob života a péče o zdraví ➤ zařazuje do denního režimu osvojené způsoby relaxace; v zátěžových situacích uplatňuje osvojené způsoby regenerace ➤ orientuje se ve	v zátěžových situacích využívá různých forem relaxace a regenerace	psychohygiena předcházení stresům v mezilidských vztazích, zvládnutí stresových situací, efektivní komunikace, hledání pomoci způsoby sebereflexe a kontroly		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
své osobnosti, emocích a potřebách		emocí		
Rizika ohrožující zdraví ➤ projevuje odolnost vůči výzvám k sebepoškození a rizikovému životnímu stylu	na základě osvojených znalostí a dovedností odmítá návrhy směřující k poškození vlastního zdraví	rizika v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví promiskuita, předčasné ukončení těhotenství autodestruktivní závislosti a kriminalita související s těmito jevy – zdravotní a psychosociální rizika		
Člověk ve společnosti ➤ respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky	roztřídí sociální skupiny i sociální útvary a na vybraných příkladech sociálních skupin a útvarů uvede odlišnosti a rozdíly v projevu jejich příslušníků porovnává své názory na chování příslušníků	Společenská podstata člověka mezilidská komunikace problémy v mezilidských vztazích Sociální struktura společnosti sociální útvary Sociální fenomény a procesy	Sociální komunikace (OSV) / „cizinci“ – dialog / Základní problémy sociokulturních rozdílů (MkV) Psychosociální aspekty interkulturality (MkV) /menu - stravování menšin v ČR/	estetická výchova – výtvarná

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	rozmanitých sociálních skupin s názory jiných lidí, např. vrstevníků, rodičů, event. masmédií	masmédia	Média a mediální produkce (MV) Mediální produkty a jejich významy (MV) Uživatelé (MV) Účinky mediální produkce (MV) Role médií v moderních dějinách (MV) /interpretace textu/	
➤ objasní, jaký význam má sociální kontrola ve skupině a ve větších sociálních celcích	uvede seznam způsobů sociální kontroly ve společnosti a zdůvodní nutnost sociální kontroly ve společnosti v různých oblastech /např. životní prostředí, pracovní prostředí, školní prostředí/	Sociální fenomény a procesy práce životní prostředí	Člověk a životní prostředí (EV) /hra – studentská inspekce/	Biologie
➤ posoudí úlohu sociálních změn v individuálním i	<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí pozitiva začlenění člověka do sociálních 	Sociální struktura společnosti sociální nerovnost	Vztah k multilingvní situaci a ke spolupráci mezi lidmi z různého	geografie

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a destruktivní	<p>vazeb s uvedením příkladů sociálních změn v individuálním i společenském životě</p> <ul style="list-style-type: none"> • porovnává a rozděluje změny ve společnosti na konstruktivní a destruktivní 	<p>sociální mobilita společenské instituce jedinec ve skupině /vztahy, role, normy chování/</p> <p>Společenská podstata člověka význam začlenění jedince do sociálních vazeb</p>	<p>kulturního prostředí (MkV)</p> <p>/dialog - dětský tábor/</p>	
<p>➤ objasní podstatu některých sociálních problémů současnosti a popíše možné dopady sociálně patologického chování na jedince a společnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje společenské jevy normální, škodlivé a patologické a na vybraných příkladech posoudí jejich podstatu • vyjádří vlastními slovy, jak mohou sociálně patologické jevy ovlivnit morálku jedince a jaký dopad mají na společnost 	<p>Sociální fenomény a procesy sociální deviace sociální problémy nezaměstnanost, kriminalita, extremismus/</p>		Biologie

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>Rizika ohrožující zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ uvede důsledky porušování paragrafů trestního zákona souvisejících s výrobou a držením návykových látek a s činností pod jejich vlivem, vyvozuje z nich osobní odpovědnost ➤ zaujímá odmítavé postoje ke všem formám sociálně patologického chování 	<ul style="list-style-type: none"> • formuluje rozmanité patologické jevy ve společnosti a svým zodpovědným chováním projevuje odolnost vůči těmto jevům 	<p>výroba, držení a zprostředkování návykových látek; návykové látky a bezpečnost v dopravě</p> <p>sexuálně motivovaná kriminalita – pornografie, pedofilie, dětská prostituce, obchod se ženami</p> <p>skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání – šikana, brutalita, zanedbávané a týrané děti /CAN/</p> <p>sociální dovednosti potřebné při řešení problémů v nečekaných, složitých a krizových situacích – duševní</p>		<p>biologie</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
		<p>hygiena v dlouhodobých zátěžových a stresových situacích, rozhodování se v eticky problematických situacích</p>		
<p>Vztahy mezi lidmi a formy soužití posoudí hodnoty, které mladým lidem usnadňují vstup do samostatného života, partnerských vztahů, manželství a rodičovství a usiluje ve svém životě o jejich naplnění</p>	<ul style="list-style-type: none"> vytvoří si hodnotový žebříček související s požadavky na budoucího partnera a využívá svých zkušeností k jeho naplnění 	<p>partnerské vztahy, manželství, rodičovství, neúplná rodina náhradní rodinná péče a její formy, ústavní péče rizika spojená s volbou životního partnera, krizové situace v rodině modely sociálního chování v intimních vztazích, otevřenost, tolerance, respektování druhého, empatie, trpělivost, odpovědnost</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
		st; sebepoznání, sebeúcta		
<p>Změny v životě člověka a jejich reflexe</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ uplatňuje odpovědné a etické přístupy k sexualitě, rozhoduje se s vědomím možných důsledků ➤ orientuje se v problematice reprodukčního zdraví z hlediska odpovědnosti k budoucímu rodičovství ➤ zná práva každého jedince v oblasti sexuality a reprodukce 	orientuje se v problematice sexuality a přistupuje zodpovědně ke svému zdraví, vytvoří si program na podporu zdraví	<p>změny v období adolescence – tělesné, duševní a společenské; hledání osobní identity, orientace na budoucnost, hledání partnera, prožívání emočních stavů a hlubších citových vztahů</p> <p>péče o reprodukční zdraví – faktory ovlivňující plodnost; preventivní prohlídky; osvěta spojená s abúzem nikotinu, alkoholu, drog a sexuálně přenosnými chorobami</p> <p>metody asistované</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
		reprodukce , její biologické, etické, psychosociální aspekty, zásady partnerského a sexuálního života – odpovědnost, sebeúcta, respekt, rozhodování		

Vyučovací předmět: Základy společenských věd

Ročník : sexta + druhý ročník
2 hodiny týdně, 66 hodin ročně

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
Občan ve státě ➤ rozlišuje a porovnává historické i současné typy států /forem vlády/	objasní, za jakých okolností vznikají státy a jaké jsou právní podmínky jejich existence uvede konkrétní příklady unitárního státu a států složených /federace a konfederace/ a vysvětlí rozdílnost v uspořádání srovnává monarchii a republiku, uvede typy a příklady rozlišuje státy centralizované a decentralizované a uvede příklady těchto států	Stát znaky, funkce státu formy státu právní stát	Žijeme v Evropě (VMEGS) /dialog – výhody a nevýhody forem vlády/	dějepis geografie
➤ vyloží podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních	porovnává principy demokratického a totalitního státu a zhodnotí život jedince	Lidská práva zakotvení lidských práv v dokumentech porušování a ochrana lidských práv	Sociální komunikace Spolupráce a soutěž (OSV) /hra – třídní ombudsman/	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
skupin a státu, porovnává postavení občana v demokratickém a totalitním státě	v demokracii a totalitním státě, zdůvodní výhody a nevýhody života v současné demokracii uvede kompetence ombudsmana	funkce ombudsmana Demokracie principy a podoby		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a které oblasti života upravuje ➤ obhajuje svá lidská práva, respektuje lidská práva druhých lidí a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování 	<p>definuje ústavní vývoj našeho státu od r. 1918 definuje strukturu Ústavy ČR vyloží souvislost mezi Všeobecnou deklarací lidských práv a Listinou práv a svobod</p> <p>na konkrétních případech doloží dodržování a porušování lidských práv v ČR porovnává život občana v ČR a v zemích, kde jsou porušována základní lidská práva</p>	Stát Ústava ČR – přehled základních ustanovení	Média a mediální produkce (MV) /třídní beseda – práva ve vztahu k médiím/	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>➤ objasní, proč je státní moc v ČR rozdělena na tři nezávislé složky, rozlišuje a porovnává funkce a úkoly orgánů státní moci ČR</p>	<p>vysvětlí hlavní funkce a úkoly jednotlivých složek státní moci v ČR porovnává činnost parlamentu, vlády a soudní moci, formuluje nejdůležitější úkoly senátu, poslanecké sněmovny, vlády, prezidenta, soudů a objasní neslučitelnost funkcí v jednotlivých složkách popíše legislativní proces v Parlamentu ČR</p>	<p>Demokracie politický život ve státě politické subjekty</p>		
<p>➤ objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě, uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií</p>	<p>zdůvodní důležitost voleb pro fungování demokracie uvede příklady základních ideologií a stručně charakterizuje jejich podstatu posoudí na základě konkrétních</p>	<p>Demokracie volby občanská společnost úřady volební systémy</p> <p>Ideologie znaky a funkce přehled vybraných ideologií</p>	<p>Morálka všedního dne (OSV)</p> <p>/třídní projekt – tvorba politických programů/</p> <p>Základní problémy sociokulturních rozdílů (MkV)</p>	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	příkladů negativní dopad činnosti některých ideologií		/referát – etnická a náboženská nesnášenlivost/	
<p>➤ uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady</p>	<p>orientuje se na obecním úřadě v místě bydliště vyjmenuje odbory, které fungují na obecním úřadě v místě bydliště, a uvede okruh jejich kompetencí rozlišuje působení obecní samosprávy v rámci samostatné a přenesené působnosti</p> <p>specifikuje pravomoc orgánů státní správy a samosprávy v obcích a krajích</p>	<p>Demokracie občanská společnost úřady volební systémy</p>		
<p>➤ uvede příklady, jak může občan ovlivňovat společenské dění v obci a ve státě,</p>	<p>porovnává poměrný, většinový a kombinovaný systém voleb a vysvětlí</p>	<p>Demokracie volby občanská společnost</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>vyloží podstatu komunálních a parlamentních voleb a jakým způsobem může občan přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu a aktivně participovat na společenském životě</p> <p>➤ uvede příklady projevů korupce a analyzuje jejich příčiny a důsledky</p>	<p>výhody a nevýhody jednotlivých systémů</p> <p>zodpovědně přistupuje k dodržování pravidel komunikace, povinností a chápe důležitost kontroly jejich dodržování a trestu v případě porušení zákona</p> <p>posoudí své schopnosti, zváží možnost angažování v politice</p>			
<p>➤ rozlišuje složky politického spektra, porovnává přístupy vybraných politických seskupení k řešení různých otázek a problémů každodenního života občanů</p>	<p>vyloží pravidla a možnosti referenda</p> <p>zdůvodní nutnost pluralismu v demokracii</p> <p>porovná politické programy současných stran v poslanecké sněmovně z hlediska řešení otázek a problémů ve společnosti</p> <p>zhodnotí činnost</p>	<p>Demokracie</p> <p>občanská společnost</p> <p>politický život ve státě</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	koalice a opozice v politice			
Občan a právo ➤ objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy	<ul style="list-style-type: none"> osvojením základních poznatků o právním řádu v ČR vymezí právní a morální normy a použitím příkladů jednotlivé normy rozlišuje 	Právo a spravedlnost mysl a účel práva morálka a právo	Morálka všedního dne (OSV) /tvorba zákona – sankce při porušení právní normy/	dějepis
➤ ve svém jednání respektuje platné právní normy	<ul style="list-style-type: none"> využívá naučených právních norem k jejich respektování 	Právo v každodenním životě právní řád ČR – jeho uspořádání druhy právních norem, systém právních odvětví		
➤ uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují	<ul style="list-style-type: none"> definuje státní orgány vydávající právní předpisy a uvede způsob a místa jejich zveřejňování 	Právo v každodenním životě právní řád ČR – jeho uspořádání		
➤ rozlišuje fyzickou a právní osobu, uvede	<ul style="list-style-type: none"> porovnává a třídí rozmanité příklady 	Právo v každodenním životě právní		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
jejich příklady	fyzických a právnických osob a charakterizuje právní subjektivitu a způsobilost k právním úkonům	subjektivita způsobilost k právním úkonům		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů /vlastnictví, pracovní poměr, manželství / i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů ➤ na příkladu ukáže možné následky neznalosti smlouvy, včetně jejích všeobecných podmínek 	<ul style="list-style-type: none"> • popíše možnosti vzniku a zániku vlastnictví, pracovního poměru a manželství a práva a povinnosti účastníků právních vztahů 	<p>Právo v každodenním životě</p> <p>systém právních odvětví /občanské, rodinné a pracovní právo/</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení 	<ul style="list-style-type: none"> • řeší konkrétní předložené případy z občanského soudního řízení a trestního řízení 	<p>Orgány právní ochrany</p> <p>účel a průběh občanského soudního řízení</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>➤ rozlišuje trestný čin a přešupek, vymeží podmínky trestní postižitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • definuje skutkovou podstatu trestného činu a vysvětlí podmínky trestní postižitelnosti občanů • stanoví rozdíly trestného činu a přešupku • vyjmenuje tresty za trestnou činnost 	<p>Právo a spravedlnost smysl a účel práva /trestné činy, postižitelnost občanů, tresty/</p>		
<p>➤ rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany, uvede příklady právních problémů, s nimiž se na ně mohou občané obracet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozeznává základní orgány právní ochrany a specifikací jejich náplně vybere příklady problémů, se kterými se na ně může obrátit 	<p>Orgány právní ochrany funkce a úkoly právnícké profese orgány činné v trestním řízení</p>		
<p>Pracovněprávní vztahy ➤ uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vybere základní náležitosti potřebné pro uzavření pracovní smlouvy, podání stížnosti a znalosti 	<p>Pracovní právo právní podmínky vzniku, změny a zániku pracovního poměru /pracovní smlouva, zkušební</p>	<p>Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů (OSV)</p> <p>/modelová situace – uzavírání</p>	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tématické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
	prověří vyplněním formuláře	doba, výpověď, odstupné/	pracovní smlouvy/	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • vyhledá nejdůležitější práva a povinnosti vyplývající ze Zákoníku práce 	<p>práva a povinnosti účastníků pracovněprávních vztahů /pracovní doba, pracovní neschopnost, mzda, minimální mzda,odměny / odbory</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní funkci odborů 	<ul style="list-style-type: none"> • definuje funkci odborů s uvedením konkrétních příkladů ze života 	odbory		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky ➤ chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • využívá poznatků a informací, které se vztahují k postupům šetrného zacházení k životnímu prostředí a zodpovědně volí vhodný postup při pracovním úrazu 	<p>Bezpečnost práce zásady bezpečnosti práce, ekologická hlediska práce, pracovní úraz a odškodnění</p>		

Vyučovací předmět: Základy společenských věd

Ročník: septima + třetí ročník

2 hodiny týdně, 66 hodin ročně

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
Tržní ekonomika ➤ vysvětlí na základě konkrétní, reálné a aktuální situace ve společnosti mechanismy fungování trhu, objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky	porovnáním výhod a nevýhod základních typů ekonomik formuluje jejich odlišnost při fungování mechanismů trhu definuje faktory ovlivňující kolísání cen zboží a pracovní síly na trhu s přihlédnutím k vývoji nabídky a poptávky	Základní ekonomické pojmy typy ekonomik ekonomický cyklus tržní mechanismus nabídka, poptávka tvorba ceny globální ekonomické problémy		
➤ uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak požádat o živnostenskou oprávnění ➤ rozlišuje a porovnává praktické využití jednotlivých	orientuje se v právních formách podnikání porovnáním jejich pozitivních a negativních stránek navrhne vlastní představy o ideální	Ekonomické subjekty právní formy podnikání /živnost, typy společností, družstvo/ základní právní normy týkající se podnikání		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>forem podnikání, posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější</p> <p>➤ posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním</p>	<p>formě podnikání a vyjádří vlastními slovy svůj podnikatelský záměr s přihlédnutím k organizačním a vědomostním schopnostem</p>			
<p>➤ analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěchu výrobku na trhu</p>	<p>posoudí míru vlivu marketingové činnosti na úspěch na trhu</p> <p>provede rozbor konkrétních příkladů reklamy s analýzou skrytého obsahu</p> <p>na základě osvojených vědomostí formuluje žádost o živnostenský list</p>	<p>Marketing marketing a public relations reklama reklamní agentury</p>	<p>Mediální produkty a jejich významy (MV)</p> <p>/beseda – reklama a skrytý obsah/</p>	
<p>Mezinárodní vztahy, globální svět</p> <p>➤ objasní důvody evropské</p>	<p>analyzuje a kriticky hodnotí klady a zápory evropské integrace</p>	<p>Evropská integrace podstata a význam EU - význam, proces integrace</p>	<p>Globalizace (VMEGS)</p>	<p>geografie dějepis</p>

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy	grace a objasní význam EU			
➤ rozlišuje funkce orgánů EU a uvede příklady jejich činnosti	provede rozbor funkcí orgánů EU a uvedením příkladů specifikuje jejich činnost	Evropská integrace orgány EU jednotná evropská měna		geografie dějepis
➤ posoudí vliv začlenění státu do EU na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva	vyjádří vlastními slovy možnosti studentů, občanů, fyzických i právnických osob v zapojení do integračního procesu a uvede na konkrétních situacích způsob uplatňování práv	Evropská integrace EU - proces integrace	Morálka všedního dne (OSV) /referát – morálka všedního dne/	
➤ uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového	vybere příklady důležitých mezinárodních organizací a posoudí míru jejich vlivu na chod společenství v oblasti ekonomické,	Mezinárodní spolupráce důvody, význam a výhody významné mezinárodní organizace a společenství – RE, NATO, OSN jejich účel a náplň činnosti	Žijeme v Evropě (VMEGS) /prezentace vlastního pohledu na postavení ČR v EU/	geografie

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
společenství, zhodnotí význam zapojení ČR	politické i bezpečnostní			
➤ uvede příklady institucí, na něž se může obrátit v případě problémů při pobytu v zahraničí	vybere příklady institucí, které může občan využít v případě potřeby či při vzniklých problémech	Evropská integrace proces integrace	Morálka všedního dne (OSV) /dramatizace – rozmanité situace v životě/	
➤ posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních problémů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky	vyjádří svými slovy klady a zápory globalizace, uvede některé globální problémy současnosti a vyjádří na ně svůj názor s uvedením jejich hlavních příčin a možných důsledků pro budoucí život lidstva interpretuje vlastní návrhy řešení vybraných globálních problémů	Proces globalizace příčiny, projevy, důsledky globální problémy	Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce (VMEGS) /referát – humanitární organizace/ Životní prostředí ČR (EV) /referát – instituce v ČR zabývající se problematikou životního prostředí/	
Národní hospodářství a úloha státu v	definuje příjmy a výdaje státního	Fiskální politika státní rozpočet		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>ekonomice</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu 	<p>rozpočtu a objasní principy jejich fungování</p>			
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje 	<p>osvojením základních vědomostí o zdaňovací povinnosti a typech daní vyplní formulář a vyzkouší si základní výpočty daní</p>	<p>Fiskální politika daňová soustava</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění ➤ uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti a zažádá o sociální 	<p>aktuálně sleduje změny výše sociálního a zdravotního pojištění vyzkouší si výpočet životního minima a na předepsaném formuláři si zažádá o sociální dávku</p>	<p>Sociální politika důchodový systém systém sociálních dávek životní minimum</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
dávku, na niž má nárok				
<p>➤ objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledává informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií</p>	<p>uvede funkci podpory v nezaměstnanosti a posoudí důležitost úřadů práce a personálních agentur při vyhledávání zaměstnání a při rekvalifikaci orientuje se v různých typech médií, která poskytují informace o zaměstnání a rekvalifikaci</p>	<p>Sociální politika systém sociálních dávek nezaměstnanost</p>		
<p>➤ na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů /inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti/ na změny v životní úrovni občanů</p>	<p>orientuje se v různých typech médií a optimalizuje v porovnání se svými teoretickými znalostmi posouzení vlivu nejvýznamnějších ekonomických ukazatelů</p>	<p>Monetární politika ČNB inflace, kurs měny, zahraniční platební bilance, HDP Sociální politika státní politika nezaměstnanosti</p>		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>Finance</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank 	<p>zdůvodní garanční funkci ČNB a posoudí důležitost jejího vlivu na činnost komerčních bank</p>	<p>Bankovní soustava ČNB a komerční banky specializované finanční instituce, bankovní produkty, typy spoření, úvěr, moderní formy bankovníctví</p>		matematika
<ul style="list-style-type: none"> ➤ uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů 	<p>interpretuje faktory ovlivňující ceny akcií a uvede možnosti bezpečných forem investic do cenných papírů</p>	<p>Peníze funkce peněz formy platebního styku cenné papíry, akcie, burzy</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ využívá moderní formy bankovních služeb včetně moderních informačních a telekomunikačních technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku 	<p>ovládá možnosti využití různých forem bankovních služeb včetně bezhotovostního platebního styku s využitím rozmanitých technologií</p>	<p>Peníze formy platebního styku Bankovní soustava bankovní produkty</p>		matematika
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zvolí optimální způsob 	<p>navrhne optimální způsob</p>	<p>Bankovní soustava typy spoření, úvěr, leasing,</p>		matematika

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
financování svých osobních potřeb /spoření, úvěr, splátky, leasing/	financování vlastních potřeb	pojištění		
Trh práce a profesní volba <ul style="list-style-type: none"> ➤ vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu ➤ vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi 	předloží osobní dokumentaci při modelovém přijímacím řízení a vhodnými prostředky prezentuje své znalosti, schopnosti a zkušenosti	Profesní volba práce jako seberealizace, hodnocení vlastních schopností pracovní úspěšnost a kariérní růst		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy 	plánuje si svou práci s přihlédnutím k psychickému zdraví /nebezpečí workoholismu/	Osobní management plánování osobní práce, workoholismus Profesní volba přijímací pohovor a výběrové řízení /společenské jednání, komunikační dovednosti, asertivní jednání, empatie/		

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
<p>➤ kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace</p>	<p>s využitím zpracovaných testů posuzuje své možnosti osobnostní, schopnostní, zdravotní</p>	<p>Profesní volba práce jako seberealizace, hodnocení vlastních schopností, vzdělávání a příprava na volbu profese /profesní a vzdělávací nabídka/</p>		
<p>Trh práce a profesní volba</p> <p>➤ posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře</p> <p>➤ posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním</p>	<ul style="list-style-type: none"> ve specializovaném počítačovém programu v rámci ČR i EU vyhledává informace vztahující se k jeho profesní volbě a analyzuje možnosti sebevzdělávání 	<p>Mezinárodní trh práce nabídka a poptávka po pracovních místech informační, poradenské a zprostředkovatelské služby pracovní trh v EU globalizace pracovního trhu, profesní mobilita, rekvalifikace, celoživotní vzdělávání</p> <p>Profesní volba vzdělávání a příprava na volbu profese /profesní a vzdělávací nabídka/</p> <p>Osobní management plánování osobní práce, time management, zaměstnání</p>	<p>Vzdělávání v Evropě a ve světě (VMEGS)</p> <p>/referát – možnosti studia ve státech EU/</p>	

Očekávaný výstup	Školní výstup	Učivo	Tematické okruhy průřezových témat	Mezipředmětové vztahy
		a mezilidské vztahy, zaměstnání a rodina, workoholismus		

Vyučovací předmět: Základy společenských věd

Ročník : oktáva + čtvrtý ročník

2 hodiny týdně, 66 hodin ročně

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tematické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>
Úvod do filosofie a religionistiky ➤ objasní podstatu filosofického o tazání, porovná východiska filosofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka	vysvětlí okolnosti vzniku řecké filosofie charakterizuje mýtus a náboženství ukáže shodné a odlišné znaky filosofie, vědy a umění	Podstata filosofie základní filosofické otázky vztah filosofie k mýtu, náboženství, vědě a umění		český jazyk a literatura dějepis
➤ rozliší hlavní filosofické směry, uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filosofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filosofického o myšlení	provede chronologické členění vývojových etap evropské filosofie vyjmenuje základní filosofické disciplíny a charakterizuje jejich obsahové zaměření k jednotlivým filosofickým směrům přiřadí jejich představitele	Filosofie v dějinách klíčové etapy a směry filosofického o myšlení		český jazyk a literatura dějepis
➤ eticky a	vyjmenuje zásady	Podstata	Sociální	český jazyk a

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tematické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>
věcně správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci	správně vedeného rozhovoru aplikuje nejdůležitější prvky neverbální komunikace a asertivního jednání využívá hlavní neverbální komunikační projevy	filosofie základní filosofické otázky Filosofie v dějinách klíčové etapy a směry filosofického myšlení Víra v lidském životě náboženské systémy, církve sekty	komunikace Spolupráce a soutěž (OSV) /dramatizace – náboženské systémy/	literatura
➤ zhodnotí význam vědeckého poznání, techniky a nových technologií pro praktický život i možná rizika jejich zneužití	uvede konkrétní příklady pozitivních i negativních dopadů vědeckotechnického pokroku rozliší filosofické směry obhajující vědeckotechnický pokrok od směrů, které před vědeckotechnickým pokrokem varují	Podstata filosofie vztah filosofie k vědě		matematika fyzika
➤ posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce,	vysvětlí rozdíl mezi individuální a sociální etikou objasní odlišná východiska autonomní a heteronomní morálky	Etika etické normy hodnotový žebříček	Morálka všedního dne (OSV) Psychosociální aspekty interkulturality (MkV) /třídní projekt	Dějepis

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tematické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>
objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem	na příkladech demonstruje historickou podmíněnost etických kategorií		– hodnoty v životě člověka/	
➤ rozlišuje významné náboženské systémy, identifikuje projevy náboženské a jiné nesnášlivosti a rozezná projevy sektářského myšlení	orientuje se v základních souvislostech judaismu, křesťanství, islámu, hinduismu a buddhismu objasní podstatu náboženského fundamentalismu uvede příklady náboženských sekt a jejich společné znaky	Víra v lidském životě podoby víry, znaky náboženské víry náboženské systémy, církve sekty		
Vztahy mezi lidmi a formy soužití ➤ korektně a citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích projevuje etické a morální postoje k ochraně matky a	řeší problémové situace v rodině, s vrstevníky a prosazuje svůj názor asertivním způsobem	změny v období adolescence - prožívání emočních stavů a hlubších citových vztahů		

<u>Očekávaný výstup</u>	<u>Školní výstup</u>	<u>Učivo</u>	<u>Tematické okruhy průřezových témat</u>	<u>Mezipředmětové vztahy</u>
dítěte				

Tematické plány zhotovili členové předmětové komise základů společenských věd (občanské výchovy). Tematické plány jsou v souladu s osnovami pro základní školy a gymnázia, standardy pro základní školy a gymnázia a dalšími závaznými dokumenty. Tematické plány byly projednány v předmětové komisi ZSV/OV a schváleny ředitelem školy.

Členové předmětové komise ZSV/OV :

Mgr. Radek Kváča, Mgr. Martina Jarošová, Mgr. Lenka Horská, Mgr. Zdeňka Vašíčková, Mgr. Pavel Strnad

Tematické celky lze podle potřeby přehodit, hodinové dotace upravit podle vlastní potřeby

**V Karlových Varech
2. září 2016**